

Sjabloon

Plan van Aanpak/Scriptie

HBO

Hoofdtitel

Ondertitel

Voorletters (roepnaam) en achternaam

Studentnummer

Eventueel e-mailadres

Opleiding

Onderwijsinstelling

Voorletters en achternaam begeleider

Voorletters en achternaam tweede lezer

Beste scriptieschrijver of afstudeerder,

Op basis van mijn jarenlange ervaring met het begeleiden van meer dan duizend studenten, weet ik dat overzicht en 'beginnen' vaak het moeilijkst zijn. Daarom heb ik dit document voor jou opgesteld: hopelijk helpt het je op weg met je plan van aanpak en scriptie. Op de volgende pagina's vind je een structuur (een sjabloon dus, of template) die je in principe gewoon kunt invullen. Zorg dat je altijd goed opzoekt wat je opleiding van jou verwacht, dat is in principe natuurlijk altijd leidend.

Alles wat genummerd is, is een onderdeel in je structuur. Al het andere is uitleg en instructie.

Ook vind je allerlei uitleg, tips, tricks en voorbeelden. Klik in dit document op de YouTube-icoontjes om bij instructiefilmpjes te komen.

Via het logo van Teachmehowtodothat kom je bij video's uit de Scriptie Starterskit. Degene in het blauw zijn vrij toegankelijk, degene in het grijs zijn toegankelijk voor leden.

De Word-versie (.docx) van dit document is ook beschikbaar in de Scriptie Starterskit.

Vragen?

Of heb je suggesties om dit document te verbeteren? Stuur me gerust een berichtje op op tim@teachmehowtodothat.com.

Veel succes!

Tim Goudriaan

Scriptiebegeleider, docent en oprichter van Teachmehowtodothat

Inhoudsopgave

Figuren- en tabellenlijst.....	5
Afkortingenlijst	5
Begrippenlijst/definities	5
1. Inleiding	6
1. Achtergrond.....	7
2. Aanleiding/probleemanalyse/motivatie/relevantie.....	7
3. Doelstelling.....	8
4. Hoofdvraag/Centrale Vraag/Onderzoeksvraag	8
5. Deelvragen.....	8
6. Methoden/Methodologie	9
7. Afbakening.....	9
8. Leeswijzer	9
2. Theoretisch kader	10
1. Definities.....	11
2. Theorieën en modellen	11
3. Gekozen theorie(ën) of model(len).....	11
3. Methodologie	12
1. Kwalitatief versus kwantitatief onderzoek.....	13
Kwalitatief onderzoek	13
Kwantitatief onderzoek	13
Check deze handige deelvragenmatrix:	13
2. Methoden kwalitatief onderzoek.....	14
3. Methoden kwantitatief onderzoek	14
4. Validiteit en betrouwbaarheid (optioneel)	14
Bibliografie/Literatuurlijst	15
Bijlagen	16

Zie ook [dit voorbeeld](#) van een inhoudsopgave.

Hoe bepaal je een onderwerp voor je hbo-scriptie?

1. De 4 meest gemaakte fouten bij het kiezen van een scriptie-onderwerp
2. Bepaal het onderwerp van je scriptie met deze aanpak
3. Stel deze vragen voor je probleemanalyse
4. Hoe schrijf je een probleemanalyse voor je scriptie?
5. Check deze gouden tip

Figuren- en tabellenlijst

Afkortingenlijst

Begrippenlijst/definities

Deze onderdelen zijn allemaal optioneel, en in ieder geval niet gebruikelijk bij je onderzoeksvoorstel of Plan van Aanpak.

1. Inleiding

1-3 pagina's/500-1500 woorden

Het hoofdstuk Inleiding wordt vaak als eerste hoofdstuk genummerd, en heeft als doel jouw onderzoek *in te leiden* voor de lezer. Dit betekent dat je probeert precies genoeg, dus niet te veel of te weinig, informatie te geven dat de lezer snapt waar het over gaat.

Een Inleiding heeft zelf geen inleidingsalinea, en bestaat verder vaak **uit ongeveer 7/8 onderdelen**. Deze onderdelen hebben een gemiddeld aantal alinea's, afhankelijk van de lengte van je tekst. De onderdelen en hun gemiddelde lengte, heb ik hieronder voor je uitgewerkt. Ik heb ze voor het overzicht soms op nieuwe pagina's neergezet, maar jouw tekst moet gewoon achter elkaar doorlopen.

Je Inleiding controleer- en herschrijf je richting het einde van je scriptie om het goed aan te laten sluiten op de rest van je tekst.

Check ook deze handige checklist voor je inleiding:

1. Achtergrond

Ook wel context genoemd. Soms vind je hier ook 'organisatiebeschrijving': dat is eigenlijk een onderdeel van de achtergrond(beschrijving).

In het onderdeel 'achtergrond' geef je de lezer een beknopt overzicht op de praktische/theoretische situatie waarin jouw onderzoek zich *bevindt*. [2-3 alinea's]¹

In dit onderdeel geef je antwoord op deze vragen:

- Wat is de achtergrond van dit onderzoek?
- In welke context vindt dit onderzoek plaats?
- Welke trends en ontwikkelingen zijn relevant voor dit onderzoek?
- Wat moet de lezer weten over de relevante markt/sector/context?

Tips:

- Schrijf getrechterd, structureer bijv. op basis van macro-meso-micro.
- Begin de eerste zin met een pakkend citaat, een opvallend percentage, of iets anders dat de lezer je tekst in trekt.

2. Aanleiding/ probleemanalyse/ motivatie/ relevantie

De aanleiding maakt duidelijk wat het probleem is en waarom het nodig is dat jij daar onderzoek naar doet. [1-3 alinea's]

- Waarom wordt dit onderzoek uitgevoerd?
- Welke omstandigheden hebben geleid tot dit onderzoek?
- Wat zijn de redenen voor het doen van dit onderzoek?
- Wat is de relevantie van-/wat is de motivatie voor dit onderzoek?
- Wat is het probleem? Wat zijn de problemen?
- Welke zijn het meest relevant voor jouw onderzoek?

Tips:

- Een hbo-scriptie is praktischer en een universitaire scriptie is theoretischer. Besteed hier in je inleiding en algemeen in je hbo-scriptie aandacht aan zowel praktijk als theorie.

¹ Eén alinea is ongeveer 7-12 regels, en begint meestal met een kernzin. In de Starterskit vind je een [handige Minigids](#) voor het schrijven van goede alinea's.

3. Doelstelling

De doelstelling verbindt het probleem in de praktijk/theorie met jouw onderzoek.

- Wat is het doel van dit onderzoek?

Tips:

- De doelstelling moet altijd SMART zijn (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden)
- Het gaat *altijd* om een doelstelling van het onderzoek, soms aangevuld met een doelstelling van bijv. een bedrijf. Let op: deze zijn niet per sé hetzelfde.
- Formuleer je doelstelling door te beginnen met zoiets als “het doel van dit onderzoek...” of “de doelstelling van dit onderzoek is...”.

4. Hoofdvraag/ Centrale Vraag/ Onderzoeksvraag

De hoofdvraag is de kern- en daarmee het belangrijkste onderdeel van je onderzoek.

- Op welke vraag geeft dit onderzoek antwoord?

Tips:

- Zorg dat je nooit twee vragen in één hebt, door er ‘en’ aan toe te voegen. Dit is niet de bedoeling, maar toch zullen sommige opleidingen of begeleiders je dit vragen.
- Deelvragen beantwoorden samen de hoofdvraag.
- Kies voor een onderzoeksvraag (wat, waarom, welke, etc.) en niet voor een adviesvraag (hoe, op welke wijze, etc.). Een adviesgerichte vraag hoort bij je aanbevelingen.

5. Deelvragen

Deelvragen dienen samen de hoofdvraag te beantwoorden.

- Welke kennis heb ik nodig om de hoofdvraag te beantwoorden?

Tips:

- 2 – 4 Deelvragen is vaak voldoende, meer dan 6 is zeer ongebruikelijk.
- Kies voor een volgorde waarbij je eerst een theoretische vraag hebt, dan een praktische-, en dan een adviesgerichte vraag.

6. Methoden/ Methodologie

- In sommige scripties ontbreekt het latere Methodenhoofdstuk (Methodologie). Dit is bij Rechten bijvoorbeeld vaak het geval. In dat geval leg je hier in 1, max. 2, alinea's uit welke methode je per deelvraag zal gebruiken.

7. Afbakening

Hier baken je je onderzoek voor de lezer af, zodat de focus vanaf het begin duidelijk is. [1 alinea]

- Welke beperkingen heeft het onderzoek?
- Waar ga je *niet* over schrijven? Waarom?
- Wat zijn de belangrijkste concepten en definities daarvan?

8. Leeswijzer

De functie van een leeswijzer is een korte vooruitblik op de rest van de tekst. [1 korte alinea]

- Hoe ziet de rest van de tekst eruit?
- Wat komt de lezer *per volgend hoofdstuk* tegen?
- Schrijf 1 zin per hoofdstuk.
- Bijvoorbeeld: "In hoofdstuk 2 wordt het theoretisch kader uitgewerkt. Vervolgens, in hoofdstuk 3, ..."

2. Theoretisch kader

2-8 pagina's/1000-2000 woorden

In dit hoofdstuk creëer je een kapstok, een framework, oftewel een kader op basis van theorieën, modellen en definities. In de kern is het de bedoeling dat je verschillende concepten, definities, theorieën en modellen bespreekt, tegen elkaar afzet, en vervolgens beargumenteert waarom je welke wel of niet kiest. De keuzes waar je op uitkomt vormen samen je theoretisch kader, of meer praktisch: de structuur waarmee je je latere hoofdstukken kunt structureren.

Een simpel voorbeeld is het 7S-model van McKinsey. Dit model deelt een organisatie in in 7 onderdelen, voor het gemak allemaal beginnend met een S, zoals bijvoorbeeld Strategie, Structuren, en Systemen. Als je kiest voor dit model, dan pas je het vervolgens in een later hoofdstuk toe door de verschillende S-onderdelen te onderzoeken en te analyseren. Uiteraard is het dan wel zo logisch dat belangrijke onderdelen als strategie, structuren en systemen in het eerste deel al van een definitie worden voorzien.

Voor voorbeelden en uitleg over theorieën en modellen - check dit overzicht:

Inleiding

Middenstuk

1. Definities

- Wat zijn de belangrijkste concepten (ook wel kernbegrippen genoemd) in de literatuur en je onderzoek?
- Wat zijn de definities daarvan? Vermeld altijd de bron volgens de juiste bronvermelding (voor APA, zie [hier](#)).
- Welke definities kies jij voor je onderzoek, en waarom?

2. Theorieën en modellen

- Wat zijn de belangrijkste theorieën en modellen in de literatuur en je onderzoek?
- Kies er drie uit en vergelijk die met elkaar.
- Welke theorieën of modellen kies jij voor je onderzoek, en waarom?
- Geef argumenten voor en tegen bij elk model. Veel handboeken noemen al verschillende voor- en nadelen, die kun jij – voor zover relevant – overnemen.

3. Gekozen theorie(ën) of model(len)

- Wat is de kern of het uitgangspunt van de theorie of het model?
- Uit welke onderdelen bestaat deze?
- Hoe hangen deze onderdelen met elkaar samen?
- Zie bijvoorbeeld het 7-S-model: dit zijn zeven onderdelen die op een bepaalde manier met elkaar samenhangen.
- Let op: het is niet de bedoeling om hele boeken met beschrijving vol te schrijven. Beperkt je tot de hoofdzaken, het noodzakelijke. Houd je maximale toegestane aantal woorden in de gaten.

Conclusie

3. Methodologie

2-4 pagina's/800-2000 woorden

Ook wel Methodenhoofdstuk of soms Onderzoeksopzet genoemd. De "Onderzoeksopzet" betekent soms dat er meer detail wordt verwacht, dus check goed wat je handleiding precies van je vraagt. Lang niet alle opleidingen verwachten een apart hoofdstuk, zeker niet bij het onderzoeksvoorstel en soms ook niet bij het plan van aanpak.

In dit hoofdstuk leg je uit op wijzen, manieren, ofwel methoden je tot je informatie of analyse bent gekomen. Het is de bedoeling dat je je beroept op één of meerdere handboeken (zie je studiehandleiding) en dat je daar ook expliciet naar verwijst in je tekst.

Het is gebruikelijk dat je eerst algemeen en kort uitlegt wat voor type onderzoek er bestaat (voor zover relevant), en dat je daarna gaat uitleggen welke methoden je waarom en hoe gaat gebruiken.

Dit hoofdstuk schrijf je in de toekomstig tegenwoordige tijd, dus alsof je het onderzoek nog gaat doen (want voor de lezer gaat dit hoofdstuk ook vooraf aan de rest van je onderzoek).

Mijn algemene advies is: hoe korter dit hoofdstuk, hoe beter.

Check deze uitgebreide uitleg voor het zoeken naar (wetenschappelijke) bronnen voor je scriptie:

Inleiding

Middenstuk

1. Kwalitatief versus kwantitatief onderzoek

- Wat is kwalitatief onderzoek? Wat is kwantitatief onderzoek?
- Wat is het verschil tussen kwalitatief onderzoek en kwantitatief onderzoek?

Tips:

- Leg uit wat je precies bedoeld: geef definities (met verwijzing naar een handboek) van kwalitatief onderzoek en kwantitatief onderzoek.
- Verwijs altijd naar je handboek.

Kwalitatief onderzoek houdt in: het verkennen van (de achtergrond van) informatie, om erachter te komen hoe mensen tegen dingen aankijken. Hierbij houdt je je dus bezig met documenten, mensen, tekst en taal. Dit soort onderzoek begint vaak met een open vraag (waarom, welke, hoe, etc.). Deze methode is open en flexibel, en vraagt om interpretatie van de data door de onderzoeker.

Kwalitatief onderzoek is het meest geschikt voor hbo-scripties. Literatuuronderzoek, soms ook wel deskresearch genoemd, doe je altijd. Hierbij zoek en lees je documenten in databases, in archieven, op het internet, in de organisatie, etc. Naast literatuuronderzoek bestaan ook andere vormen van kwalitatief onderzoek, zoals het afnemen van interviews (open, semigestructureerd), het houden van (groeps)gesprekken en/of focusgroepen, en daarnaast ook het doen van observaties en participatie (deelname).

Kwantitatief onderzoek houdt in: het verzamelen van informatie in de vorm van cijfers en aantallen. Deze vorm van onderzoek houdt zich dus bezig met meten, populaties, steekproeven, (interne) validiteit, en bijvoorbeeld randomisatie. Informatie wordt hierbij vaak in databases ingevoerd, waarna er statistische technieken op worden toegepast.

Kwantitatief is doorgaans minder geschikt voor hbo-scripties (hoewel hier regelmatig om wordt gevraagd) – en dan vaak alleen bij meer technische studies. Voorbeelden van kwantitatief onderzoek zijn enquêtes, experimenten, monitoring en gestructureerde interviews – vaak rondom een gesloten vraag.

Check deze handige **deelvragenmatrix**:

Hiermee kun je je deelvragen overzichtelijk koppelen aan je gebruikte methoden en/of theorieën/modellen.

Check ook dit overzicht van de verschillen tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek:

2. Methoden kwalitatief onderzoek

- Welke methoden van kwalitatief onderzoek ga je gebruiken? Licht ze allemaal kort toe. [1-3 alinea's]
- Hoe ga je deze methoden gebruiken? [1-3 alinea's]

Tips:

- Leg altijd eerst, kort, algemeen uit wat een methode inhoudt, en daarna hoe je die gaat gebruiken.
- Dus bijvoorbeeld: literatuuronderzoek en interviews eerst algemeen uitleggen (met verwijzing handboek), en daarna uitleggen hoe je die toepast, bijvoorbeeld per deelvraag.

3. Methoden kwantitatief onderzoek

- Herhaal de opzet van hierboven.

4. Validiteit en betrouwbaarheid (optioneel)

- Wat zijn de definities van validiteit en betrouwbaarheid? (verwijzing handboek)
- Waarom is jouw onderzoek valide en betrouwbaar? Hoe heb je hiervoor gezorgd?

Conclusie

Bibliografie/Literatuurlijst

Bijlagen

Optioneel, en niet altijd gebruikelijk bij bijvoorbeeld je onderzoeksopzet of plan van aanpak.

